

Het is half juni. Het schooljaar is bijna voorbij. Vijf leerlingen van AOC Terra uit Emmen sluiten op deze zonnige dinsdag hun opleiding af met een proeve van bekwaamheid. Drie leerlingen hebben het project – beloond met de Gouden Kalkar voor Inhoud – 's ochtends al succesvol afgerond. Vanmiddag zijn Wim en Mark aan de beurt. Op naar de lelies en de tulpen.

Deelnemers AOC Terra leggen proeve van bekwaamheid af

Samen het veld in

Proeve van bekwaamheid Assistent Bedrijfsleider Open Teeltbedrijf. Zo luidt de officiële titel van de proef die vandaag centraal staat. In drie kwartier mag Wim Hospers (20) uitleggen wat hij de afgelopen maanden als teler en als manager geleerd heeft. Voor Mark Eefting (22) ligt het wat anders. Hij is eigen baas en vertelt over 'zijn' tulpen-teelt. Beide deelnemers worden beoordeeld door een aantal docenten en hun stagebegeleider. De proef maakt deel uit van een project van AOC Terra Emmen en Groningen. We beginnen die middag in Klazienaveen, op het bedrijf van de familie Te Velde waar Wim zich de lelieteelt eigen heeft gemaakt. Van Klazienaveen rijden we vervolgens naar Orvelte voor de proeve van bekwaamheid van Mark.

Mona Lisa

Een Mona Lisa (lelie) en een laptop, meer heeft Wim niet nodig. Praten kan hij als de beste. En wie tijdens zijn presentatie even niet oplet, wordt meteen tot de orde geroepen. Het geven van een goede uitleg vormt onderdeel van de proef. In vogelvlucht geeft Wim inzicht in een plan van aanpak voor het telen van de Mona Lisa. Bemesting, grondbewerking, droge grondontsmetting, planten, gewasverzorging, selecteren, knoppen en oogsten. Bij elke stap staat hij even stil. Zijn enthousiasme steekt hij niet onder

stoelen of banken. Op een van de foto's in zijn powerpoint-presentatie staat een bollenveld. Bij het zien daarvan roept Wim: 'Kijk dan hoe strak dit veld eruitziet. Zo strak kan je moeder het bed bijna niet opmaken. Dat vind ik nou mooi.'

Leiding overnemen

Wim besteedt niet alleen aandacht aan de lelies zelf, maar ook aan milieu, arbo en *last but not least* financiën. 'Er gaan vijf bollen in een pot. Als één daarvan niet goed is, wordt de hele pot afgekeurd. Dus een goede selectie is financieel interessant.' Verder staat de presentatie van een bedrijfslandschapsplan op de agenda. Bedoeling is dat Wim uiteindelijk als bedrijfsleider kan optreden. Docent Tollie Middel vraagt hem of hij de leiding kan overnemen als de familie Te Velde een weekje met vakantie gaat. 'Ik krijg de jongens wel bij elkaar voor verschillende werkzaamheden en kan goed instructies geven. Alleen zou ik geen financiële verantwoordelijkheid willen dragen. De teler bepaalt zelf tegen welke prijs hij de bollen verkoopt.'

Wim sluit zijn presentatie af met de zwakke en sterke punten van het bedrijf en van hemzelf. Verbeterpunten: de werkzaamheden kunnen gestructureerder en Wim moet vaker zijn mond houden. Otto te Velde noemt dat een echte min. 'Hoewel Wim zelf meer doet als hij praat, houdt

hij anderen van het werk'. Eindconclusie van de familie: Wim is prima in staat om 'jongens te leiden'. En dat is het uiteindelijke doel van het project. Ook de docenten zijn tevreden.

Eigen tulpenveld

Bij Mark draait het om ondernemerschap. Hij heeft zijn eigen tulpenveld. 'Ik ben een boer in hart en nieren, heb nu eigen land en een eigen teelt. Voor mij is alles werkelijkheid.' We staan midden op zijn stukje grond in Orvelte. Vóór hij aan de slag kon, moest Mark naar de bank voor een krediet. 'Bellen alleen is niet genoeg. Je moet precies weten bij wie je moet zijn en met een goed plan komen. Ik heb de bank ervan kunnen overtuigen dat het me zou lukken. Dat gaf uiteindelijk de doorslag.'

Op het akkerbouwbedrijf van de familie Eefting (geen familie) kon Mark een perceel krijgen. 'Achteraf bezien misschien niet het meest geschikte stukje grond voor tulpen, maar goed. Je weet van tevoren niet wat het weer gaat doen.' De keuze voor tulpen heeft Mark heel bewust gemaakt. 'Het past bij akkerbouw. Alleen als het voorjaarswerk weer begonnen is, is het even heel erg druk. Ik heb gekozen voor een "gemakkelijk" ras waar een redelijke vraag naar is. Nadeel van deze tulp is dat hij moeilijk te selecteren is. Maar ik heb hiervoor een cursus gevolgd, dus dat moet lukken.'

Een tien

De andere leerlingen zouden het ook wel willen: 20.000 euro loskrijgen en een eigen bedrijfje beginnen. Ze vragen

Mark het hemd van het lijf. Hoe regel je de bewatering? Hoe ga je om met ziektes? En de afzet, moet je die ook zelf regelen? De docenten kijken tevreden toe. Docent Tollie: 'Dit is toch geweldig. Ik heb genoten. Zo willen we het hebben.' Iedereen is lovend over Mark. Resultaat: een tien. Het project is succesvol afgesloten. De vakantie kan beginnen. Tijd om de barbecue aan te steken en een biertje te drinken.

Bij het procesmanagement zijn Rien van Tilburg (procesmanager) en Petra Kanters (beleidsadviseur) verantwoordelijk voor het procesmanagement herontwerp groen mbo.

Meer informatie? www.herontwerpmbo.nl

'Ik ben een boer in hart en nieren''



Van teler tot manager

AOC Terra is een opleidingscentrum dat vmbo-Groen, mbo en cursus- en contractonderwijs (CCO) aanbiedt in de provincies Drenthe, Groningen en Friesland. De school doet sinds september 2004 mee aan het landelijk onderwijsvernieuingsproject Het Groene LAB. Doel daarvan is het vormgeven van competentiegericht onderwijs en het creëren van een gemakkelijk toegankelijke database voor competentiegericht onderwijs. AOC Terra richt zich daarbij op het leer-

traject open teelt. In de eerste helft van het schooljaar is dit leertraject ontwikkeld, in de tweede helft is gestart met de uitvoer van het leertraject met 24 leerlingen. Dat wil zeggen dat deelnemende leerlingen (niveau 4) bij een akkerbouwer praktijkervaring opdoen voor het bewaken van een teeltproces. Ze analyseren het bedrijf op (teelt)technisch gebied en geven de akkerbouwer aan het eind van hun stageperiode tijdens een proeve van bekwaamheid een

advies mee. De leerling mag deze proef alleen doen als hij zijn 'go-no go gesprek' met succes heeft doorstaan. Tijdens het traject worden de managers-in-spe gecoacht door hun docent. Daarnaast is er een halve dag in de week les. Dit model vraagt om een nieuwe werkwijze van docenten en scholen. In de pilot is veel geleerd en zijn verbeterpunten gesignaleerd in het ontwikkelde leertraject. Volgend jaar gaat een nieuwe lichter leerlingen het traject doorlopen.